

Sosiaali- ja terveystoimikunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta (HE 207/2018 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveystoimikuntaan mietinnön antamista varten.

Eduskunta-aloitteet

Esityksen yhteydessä toimikunta on käsitellyt seuraavat aloitteet:

- Lakialoite LA 76/2017 vp Ritva Elomaa ps ym. Lakialoite laiksi sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 20/2018 vp Ritva Elomaa ps ym. Lakialoite laiksi sotilasvammalain 6 §:n muuttamisesta

Asiantuntijat

Toimikunta on kuullut:

- hallitussihteeri Marko Leimio, sosiaali- ja terveystoimisteriö
- apulaisjohtaja Hanna Koskinen, Valtiokonttori

Toimikunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- Rintamaveteraaniliitto ry
- Sotainvalidien Veljesliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan, että vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneille rintamaveteraaneille, joilla on rintamasotilastunnus, rintamapalvelutunnus tai rintamatunnus, korvataan kotona asumista

Valiokunnan mietintö StVM 21/2018 vp

tukevat palvelut. Valtiokonttori korvaisi tästä kunnille ja kuntayhtymille aiheutuneet kustannukset.

Esitys liittyy valtion vuoden 2019 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä marraskuuta 2019.

Lakialoitteet

LA 76/2017 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että kaikille sotiemme veteraaneille säädetään oikeus saada korvaus sosiaalihoitolain 14 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisista kotipalveluista, 7 kohdan mukaisista asumispalveluista ja 9 kohdan mukaisista liikkumista tukevista palveluista, omaishoidon tuesta annetun lain mukaisesta omaishoidon tuesta sekä terveydenhuoltolain (1326/2010) 24 §:n mukaisista sairaanhoitopalveluista aiheutuneista kustannuksista.

LA 20/2018 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että oikeus saada korvaus sosiaalihoitolain 14 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisista kotipalveluista säädetään koskemaan kaikkia sotiemme veteraaneja.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Kunnat ja kuntayhtymät järjestävät nykyisin rintamaveteraaneille kotona asumista tukevia palveluja Valtiokonttorin maksaman määrärahan puitteissa. Sotainvalideille on sotilasvammalaissa säädetty oikeus näihin palveluihin. Jotta rintamaveteraanit ja sotainvalidit olisivat tältä osin yhdenvertaisessa asemassa, esityksessä ehdotetaan, että rintamaveteraaneille mahdollistetaan lain tasolla oikeus saman sisältöisiin kotona asumista tukeviin palveluihin kuin sotainvalideille sotilasvammalain perusteella.

Koska Valtiokonttori korvaa kunnille ja kuntayhtymille kotona annettavista palveluista aiheutuneet kustannukset, eivät kunnat tai kuntayhtymät saa esityksen mukaan periä rintamaveteraaneilta maksua kyseisistä palveluista. Esityksen johdosta valtion budjettiin lisättäisiin uusi arviomäärärahmomentti 33.50.58, jolta kustannukset korvattaisiin. Vuonna 2019 esityksen kustannusvaikutukset olisivat noin 20 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 esityksellä arvioidaan olevan 69,9 miljoonan euron kustannuksia lisäävä vaikutus, ja seuraaville vuosille lisäkustannukset olisivat tästä alenevat.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää perusteltuna esityksen mukaista ehdotusta siitä, että rintamaveteraaneille säädetään lakiin perustuva nimenomainen oikeus kotona asumista tukeviin palveluihin ja ne korvattaisiin kunnille ja kuntayhtymille valtion varoista. Vaikka rintamaveteraaneille on annettu kotona asumista tukevia palveluja valtion myöntämän määrärahan puitteissa jo nykyisen sääntelyn nojalla, vahvistaa esitys valiokunnan näkemyksen mukaan veteraanien oikeutta saada näitä palveluja sekä laajentaa jossain määrin korvattavia palveluja. Valiokunta pitää myös periaatteellisesti tärkeänä, että ehdotuksella selkeytetään rintamaveteraanien oikeudellista ase-

Valiokunnan mietintö StVM 21/2018 vp

maa sekä vahvistetaan heidän oikeuttaan kotona asumista tukeviin palveluihin lainsäädännön tasolla.

Rintamaveteraanien kotona asumista on valiokunnan näkemyksen mukaan tuettava monipuolisesti silloin, kun palvelutarve ei vielä edellytä laitospalveluja. Säättämällä hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla veteraanien kotona asumista tukevista palveluista turvataan valiokunnan näkemyksen mukaan veteraaneille valtion rahoituksella palvelut kotona heidän yksilöllisen palvelutarpeensa mukaisesti siten, ettei palvelujen maksullisuus muodosta estettä palvelujen saamiselle.

Hallituksen esitys on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.11.2019. Valiokunta pitää tärkeänä, että ehdotettu lakimuutos tulee voimaan niin pian kuin se on käytännön toteutuksen näkökulmasta mahdollista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan voimaantuloa ei kuitenkaan kyetä aikaistamaan, koska esityksen edellyttämät tietojärjestelmämuutokset vievät aikaa. Koska muutosten toteutuksen edellytyksenä on toimivat tietojärjestelmät, valiokunta pitää perusteltuna hallituksen esityksessä ehdotettua voimaantuloaika. Valiokunta korostaa kuitenkin, että nykyisin lain mahdollistamaa menettelyä, jossa myös rintamaveteraaneille järjestetään kotona asumista tukevia palveluja Valtiokonttorin maksaman määrärahan puitteissa, on syytä jatkaa siirtymäaikana ennen kuin ehdotetut muutokset tulevat voimaan.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenet ja varajäsenet ovat tehneet 4.12.2018 yhteisen lakialoitteen LA 85/2018 vp, jonka tarkoituksena on laajentaa laitoksessa annetun huollon korvaukseen oikeutettujen sotainvalidien joukkoa laskemalla korvattavuuden työkyvyttömyysastetta 20 prosentista 10 prosenttiin. Valiokunta laatii lakialoitteesta erillisen mietinnön ja käsittelee asian kiireellisenä.

Lakialoitteet

Valiokunta on hyväksynyt lakiehdotuksen hallituksen esityksen mukaisena. Valiokunnan kannasta seuraa, että lakialoitteet on hylättävä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 207/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Eduskunta hylkää lakialoitteisiin LA 76/2017 vp ja LA 20/2018 vp sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 5.12.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

Valiokunnan mietintö StVM 21/2018 vp

puheenjohtaja Krista Kiuru sd
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Jaana Laitinen-Pesola kok
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Pekka Puska kesk
jäsen Sari Raassina kok
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Vesa-Matti Saarakkala sin
jäsen Kristiina Salonen sd
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Martti Talja kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Päivi Salo